

معرفی رشته گفتاردرمانی

گفتاردرمانی یا آسیب شناسی گفتار و زبان رشته‌ای از علوم توانبخشی در باره ی ارتباطات انسانی و اختلالات مرتبط با آن است؛ که تشخیص، ارزیابی، درمان و پژوهش در رابطه با انواع اختلالات گفتار و زبان را بر عهده دارد. متخصصین این حوزه در همه ی سنین از نوزادی تا سالمندی اختلالات ارتباطی و بلع را مورد بررسی قرار می دهند. آسیب شناسان گفتار و زبان، تشخیص، ارزیابی و درمان مشکلات گفتاری از جمله لکنت، اختلالات تولید و تشدید و اختلالات صوت؛ و همچنین مشکلات زبانی مانند آفازی یا زبان پریشی، تاخیر در رشد زبان و اختلالات مرتبط مانند اختلالات بلع را بر عهده دارند.

تاریخچه رشته گفتار درمانی در جهان

- در سال ۱۹۱۰ گفتاردرمانی در سیستم مدرسه ای ایالات آمریکا) شیکاگو-دیترویت و نیویورک(تأسیس شد.
- در سال ۱۹۱۳ یک روانکاو) بلانتون(اولین کلینیک گفتاردرمانی را در دانشگاه ویسکونزین راه اندازی کرد.
- در سال ۱۹۲۴ اولین برنامه آموزش دانشگاهی در رشته آسیب شناسی گفتار در دانشگاه IOVA ایجاد شد.
- در سال ۱۹۲۵ جامعه ای تحت عنوان جامعه مطالعه ی اختلالات گفتاری آمریکا تأسیس شد که بالاخره در سال ۱۹۷۸ نام آن به انجمن گفتار- زبان و شنوایی آمریکا تغییر یافت .

تاریخچه رشته گفتار درمانی در ایران

رشته گفتاردرمانی اولین بار در سال 1352 در مدرسه عالی توانبخشی و رفاه اجتماعی تأسیس شد و با پذیرش دانشجو در دوره کارشناسی شروع به کار کرد. پس از انقلاب این رشته برای ۵ دوره آزمایشی به کاردانی و سپس کارشناسی ناپیوسته تغییر یافت. در سال 1362 دوباره به کارشناسی پیوسته تبدیل شد. در حال حاضر این رشته در دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران، سمنان، اصفهان، اهواز، تبریز، زاهدان، همدان و نیز علوم بهزیستی و توانبخشی در مقطع کارشناسی و در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران، اصفهان، و علوم بهزیستی و توانبخشی در مقطع کارشناسی ارشد و در دانشگاه‌های علوم بهزیستی و توانبخشی، علوم پزشکی ایران و تهران در مقطع دکتری تخصصی دانشجو می‌پذیرد. پذیرش دانشجو به صورت متمرکز و از طریق کنکور سراسری صورت می‌گیرد. تعداد واحدها برای دریافت درجه کارشناسی این رشته ۱۳۰ واحد می‌باشد. از سال ۱۳۷۱ پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد آغاز شده و از سال ۱۳۸۵ مقطع PHD در این رشته راه اندازی شده است .

تاریخچه رشته گفتاردرمانی در اهواز

پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی گفتاردرمانی در سال ۱۳۸۳ در دانشکده توانبخشی اهواز آغاز شد و در سال ۱۳۹۲ اولین دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد گفتاردرمانی پذیرش شدند. تا کنون ۸۷ دانشجو در مقطع کارشناسی از این دانشکده فارغ التحصیل شده اند و در جامعه مشغول ارائه خدمات گفتاردرمانی هستند.

رسالت برنامه آموزشی در تربیت نیروی انسانی

دانش آموختگان این رشته می‌بایست با آموزش مراجع و خانواده او، از بروز اختلالات گفتار و زبان پیشگیری نمایند و با تشخیص درست و شناسایی به موقع افراد مبتلا به اختلالات گفتار و زبان از تشدید مشکلات آنها جلوگیری نمایند. گفتاردرمانگران می‌بایست نیازهای بیمار و خانواده او را به درستی شناسایی نمایند و با ارائه راهکارهای درمانی مناسب و ارجاع صحیح به متخصصین در جهت رفع نقایص و نیازهای مراجع بکوشند.

ارزش ها و باورها

فلسفه این دوره آموزشی بر دستیابی به عوامل و راهکارهایی برای افزایش سلامت گفتار و زبان در جامعه استوار است. محتوای این دوره بر این باور تنظیم شده است که برخورداری آحاد جامعه از سلامت گفتار و زبان، علاوه بر اقدامات بالینی، نیازمند توجه به کرامت و حقوق انسانی، رعایت اخلاق اسلامی و در نظر گرفتن ویژگی های قومی و فرهنگی است.

نقش های دانش آموختگان در برنامه آموزشی

دانش آموختگان این رشته با شناسایی عوامل موثر بر رشد و تکامل گفتار و زبان، برای پیشگیری از بروز یا تشدید اختلالات ارتباطی به جامعه آموزش می دهند، برای حفظ مهارت‌های برقراری ارتباط به ارائه مشاوره و راهنمایی می پردازند و با شناسایی ویژگی ها و نشانه های اختلالات گفتار و زبان، برای بهبود بخشیدن به آنها روش های گفتاردرمانی را انتخاب و اجرا می کنند. ازاینرو، دانش آموختگان این رشته دارای نقش های پیشگیری، ارزیابی، تشخیص، درمان و مشاوره در زمینه اختلالات ارتباطی، زبانی و گفتاری خواهند بود.

وظایف دانش آموختگان

الف - وظایف مربوط به نقش پیشگیری از اختلالات گفتار و زبان:

- آموزش به بیمار و خانواده او جهت پیشگیری از بروز اختلالات گفتار و زبان و یا تشدید آن
- شناسایی افراد سالم و افراد مبتلا به اختلالات گفتار و زبان در جامعه
- ارائه توصیه ها و آموزش های لازم جهت پیشگیری از بروز اختلالات گفتار و زبان در سطح جامعه

ب - وظایف مربوط به نقش ارزیابی و شناخت گفتار و زبان:

- شناسایی علائم و نشانه های اختلالات گفتار و زبان در هر بیمار
- شناسایی نوع و شدت اختلال گفتار و زبان در هر بیمار
- شناسایی تاثیر اختلال گفتار و زبان بر جنبه های روانی، ذهنی و اجتماعی فرد مبتلا و خانواده او
- شناسایی عوامل محیطی، جسمی و خانوادگی موثر در تشدید و یا بهبود اختلال در هر بیمار
- شناسایی نیاز بیمار و خانواده او برای ارجاع به سایر متخصصین
- شناسایی جنبه ها و ابعادی که آسیب گفتار و زبان تلقی می شوند و به گفتاردرمانی نیاز دارند.

ج - وظایف مربوط به نقش گفتاردرمانی:

- تعیین اهداف و برنامه برای بهبود بخشیدن اختلالات گفتار و زبان
- تعیین نقش اعضای خانواده در بهبودی اختلالات گفتار و زبان
- انتخاب و اجرای روش های درمانی
- بررسی تاثیر اجرای روش ها و نتایج آنها

د - وظایف مربوط به نقش مشاوره ای در مورد گفتار و زبان:

- مشاوره با مراجعین در رابطه با مشکلات مختلف گفتار و زبان آنها
- مشاوره با اعضای خانواده اشخاص مبتلا به اختلالات گفتار و زبان
- مشاوره با اعضای تیم توانبخشی درباره اختلالات گفتار و زبان مراجعین

توانمندی ها و ویژگی های لازم برای یک گفتاردرمانگر

- صبوری
- انعطاف پذیری
- تسلط بر زبان انگلیسی و دانش کامپیوتر
- آشنایی با لهجه های مختلف کشور
- مطالعه مداوم برای پیشرفت در زمینه های درمان بیماران
- نداشتن اختلالات گفتاری
- سلامت کامل روانی

- رازداری
- آگاهی از فنون مشاوره و چگونگی برخورد با بیمار و اطرافیان او

فرصت های شغلی گفتاردرمانگران

فارغ التحصیلان این رشته می توانند در مراکز زیر مشغول به کار شوند:

- بیمارستان ها
- مراکز نگهداری سالمندان و معلولین
- درمانگاههای سرپایی
- درمان در منزل
- کودکانستان های روزانه
- مدارس تلفیقی
- مدارس عادی